

Боднарук І.М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича*

ВИКОНАВСЬКИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ (НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ МАГІСТРАНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Професійна (науково-педагогічна) практика магістрантів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» є важливою ланкою у підготовці майбутніх педагогів-музикантів. Вона дозволяє їм закріпити вже набуті фахові, педагогічні та психологічні знання; формувати професійні уміння ефективно здійснювати педагогічну діяльність у навчальних закладах системи культурно-мистецької освіти. Така діяльність неможлива без належного рівня виконавської підготовки, адже випускники цієї спеціальності можуть працювати сольними музикантами-виконавцями, концертмейстерами, керівниками хорових і ансамблевих колективів, викладачами музичних дисциплін у різних мистецьких навчальних закладах.

Тому у даній статті ми ставили за мету розрити можливості професійної (науково-педагогічної) практики у розвитку виконавських умінь студентів.

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича магістранти спеціальності «Музичне мистецтво» проходять таку практику на VI курсі в XI семестрі на базі кафедри музики факультету педагогіки, психології та соціальної роботи. Термін проходження практики для студентів денної форми навчання становить 4 тижні, для студентів заочної форми навчання – 2 тижні. Ця практика дозволяє магістрантам ознайомитися зі специфікою організації навчально-виховної та науково-дослідної роботи викладача закладу вищої освіти, вимагає прояву самостійності та творчих здібностей студентів, передбачає їх обов'язкове залучення до музично-виконавської діяльності.

Краще володіння музичним інструментом, голосом, навичками вокально-хорової роботи створює умови для поглибленої інструментальної, вокальної або диригентсько-хорової спеціалізації магістрантів. Відповідно до обраної спеціалізації, вимоги з практики передбачають диференціацію завдань для кожного студента щодо відвідування та проведення фахових музичних занять.

Свої виконавські вміння магістранти можуть удосконалювати в процесі проведення групових лекційних і практичних занять з фахових музичних дисциплін, індивідуальних музичних занять (відповідно до обраної спеціалізації), виховних заходів музично-просвітницького характеру у прикріпленій академічній групі, концертних виступів для студентів і викладачів кафедри музики.

При плануванні групових занять магістрантам потрібно детально ознайомитися з теоретичним матеріалом, використовуючи різноманітну навчально-методичну літературу, ресурси мережі Internet; підібрати різноманітний музичний матеріал для пояснення основних теоретичних положень теми (вправи або фрагменти музичних творів для слухання, співу, аналізу музики, виконання завдань практичного характеру); продумати можливість використання на занятті наочності, технічних засобів навчання, а також власної виконавської діяльності.

При плануванні індивідуальних музичних занять магістрантам варто досконало вивчити по нотах текст хорових, інструментальних або вокальних творів; окремі епізоди цих творів спробувати виконати напам'ять. Під час проведення таких занять практиканти можуть використовувати метод негативного та позитивного показу.

Метод негативного показу застосовується у навчальному процесі епізодично, переважно на початкових стадіях вивчення музичних творів. Виконання окремих побудов, фрагментів, епізодів, навмисне перебільшуючи помилки студента, застосовується для того, щоб зробити їх більш рельєфними, щоб він зміг їх ліпше побачити та почути. Залежно від характеру виконавських недоліків студента негативний показ може бути спрямований на динамічне, агогічне, метро-ритмічне спотворення чи на їх синтез.

Метод позитивного показу магістранти можуть використовувати частіше. Розрізняють два види такого показу: виконавський та педагогічний. На відміну від першого, педагогічний показ супроводжується словесним аналізом виконавських прийомів і вказівками щодо способів оволодіння ними. Цей показ буде результативним при умові якісної, професійної та переконливої демонстрації педагогом відповідного звучання музичного інструменту, голосу або відповідних диригентських жестів. Він пробуджує у студента інтерес до заняття, дозволяє вибрати з ряду прийомів той, що найбільш відповідає його смаку та здібностям [1].

Згідно програми практики, один виховний захід у прикріпленій академічній групі магістранти повинні побудувати на основі власної виконавської діяльності та виконати на ньому не менше трьох музичних творів. Форма та тематика заходу обирається магістрантом самостійно. Це може бути музична бесіда, диспут, лекція-концерт тощо. Тема виховного заходу повинна бути цікавою та корисною для студентів, сприяти поглибленню їх теоретичних знань щодо сутності музичного мистецтва, розширенню музичного кругозору, формуванню навичок повноцінного сприйняття музики. Тема заходу може стосуватися творчості відомих композиторів, співаків, диригентів; різних форм, жанрів і стилів музичного мистецтва тощо.

Водночас, кожен магістрант спеціальності «Музичне мистецтво» має взяти участь у спільному концерті, організованому групою практикантів для студентів і викладачів кафедри музики, де виступити з двома вокальними, інструментальними або хоровими концертними номерами відповідно до своєї спеціалізації. Цей захід сприяє розвитку не тільки виконавських, але й організаційних умінь майбутніх фахівців.

Такий обсяг виконавських завдань під час професійної практики вимагає від педагогів музично-виконавських дисциплін постійної та кропіткої роботи над формуванням відповідного виконавського репертуару студента протягом усіх років його навчання. В науковій літературі визначаються основні вимоги до вибору навчального матеріалу з мистецьких дисциплін. З огляду на тему нашої публікації, варто виділити такі вимоги: послідовне і систематичне вивчення національних зразків мистецтва в єдності із кращими творами світової класики; повнота жанрово-стильового охоплення мистецтва; систематичне оновлення матеріалу і повторення засвоєного; вивчення мистецької спадщини і творчості сучасних авторів; збалансованість у навчальних програмах творів, різних за складністю [2].

Отже, професійна (науково-педагогічна) практика має широкі можливості для розвитку виконавських умінь магістрантів спеціальності «Музичне

мистецтво». Усі вищезазначені форми роботи практикантів вимагають від педагогів музично-виконавських дисциплін налагоджувати постійну співпрацю з керівниками-методистами; звертати більше уваги на урізноманітнення та збереження виконавського репертуару студентів, формування у них навичок якісного художньо-педагогічного аналізу музичних творів, розвиток виконавської техніки та формування навичок публічного виступу. Це дозволить забезпечити якісну виконавську підготовку магістрантів у закладах вищої мистецької освіти.

Список використаних джерел:

1. Боднарук І. М. Педагогічна практика з музики: навч.-метод. посіб. / І. М. Боднарук. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 280 с.
2. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.

Бонь Л.М.

викладач;

Бонь І.І.

завідуючий денним відділенням,

Канівський коледж культури і мистецтв

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини –

відокремленого структурного підрозділу університету

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ НОТ З АРКУША – ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА ЗРОСТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ

Вільно читати ноти з аркуша – це вміти виконувати незнайомий музичний твір по нотах, вірно відтворюючи нотний текст з дотриманням вказівок автора стосовно темпу, динаміки, фразування та музичного характеру. Таке вміння є одним із основних видів музичної техніки і розвивати його потрібно систематично, від самого початку навчання гри на інструменті. Ця навичка необхідна кожному музиканту, особливо тому, хто бажає стати акомпаніатором, учасником ансамблю чи оркестру. Напрацьовується вона поступово, при створенні сприятливих умов для її розвитку. Коли у всесвітньо відомого піаніста і композитора І. Гофмана, який неперевершено володів цим вмінням, запитали, як досягнути кращих результатів у читанні нот з аркуша, він відповів: «Найкращий спосіб навчитися швидко читати – це якомога більше читати».

Процес розвитку навичок читання нотного тексту з аркуша можна порівняти зі схожим процесом читання літературного тексту. Таке порівняння допоможе виявити головні моменти, що необхідні для успішного розвитку даного виду техніки, і приділити читанню з аркуша належну увагу в роботі. Якщо майбутній читач спочатку вивчає назву букв, їх написання та правильну вимову, то музикант повинен спочатку вивчити назву нот, їх тривалість, розміщення на нотному стані та на музичному інструменті.